

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu Eurassa

Sivltk 29.08.2024 § 100
84/02.05.01.01/2022

Valmistelija

varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö Arja Lehtonen, puh. 044 422 4463

Suomessa toteutettiin kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu elokuun 2021 alusta toukokuun 2024 loppuun. Kokeilua määritti kaksivuotisen esiopetuksen kokeilulaki (1046/2020). Kokeilun tarkoituksena oli vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa lisäämällä lasten osallistumista esiopetukseen, kehittää esiopetuksen laatua ja vaikuttavuutta, selvittää varhaiskasvatuksen sekä esi- ja alkuopetuksen välisiä jatkumoihin, tutkia perheiden palveluvalintoja sekä saada tietoa kaksivuotisen esiopetuksen vaikutuksista lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiin, sosiaalisiin taitoihin ja terveen itsetunnon muodostumiseen.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu koski vuosina 2016 ja 2017 syntyneitä lapsia. Opetus- ja kulttuuriministeriö poimi ositettuna satunnaistamisena kokeiluun osallistuvat kunnat sekä toimipaikat, joiden tehtävänä oli järjestää kaksivuotista esiopetusta elokuusta 2021 alkaen. Euran kunta päätyi kokeilukunnaksi ja kokeilutoimipaikoiksi opetus- ja kulttuuriministeriö päätti Kauttuan päiväkodin sekä Päiväkoti Euranrinkilän. Näissä toimipaikoissa olevat lapset kuuluivat kokeilun koeryhmään eli osallistuivat kaksivuotiseen esiopetukseen. Muissa toimipaikoissa olevat lapset kuuluivat verrokkiryhmään ja olivat varhaiskasvatuksen piirissä. 2016 syntyneet lapset aloittivat kokeilun elokuussa 2021 ja 2017 syntyneet elokuussa 2022. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Euran kunnalle kaksivuotiseen esiopetuskokeiluun valtionavustusta korvaamaan menetettyjä maksutuloja vuonna 2016 syntyneiden lasten osalta 105 600 euroa ja vuonna 2017 syntyneiden lasten 72 700 euroa.

	Koeryhmässä mukana (esiopetus)	Verrokkiryhmä (varhaiskasvatus)
2016 synt.	54 lasta	79 lasta
2017 synt.	44 lasta	51 lasta

Kaksivuotiseen esiopetuskokeiluun laadittiin Opetushallituksen toimesta kaksivuotisen esiopetuksen perusteet helmikuussa 2021. Jokaisessa kokeiluun valitussa kunnassa oli laadittava oma kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluopetussuunnitelma 1.8.2021 mennessä. Eurassa sivistysjohtaja nimesi moniammatillisen työryhmän työstämään kokeiluopetussuunnitelmaa. Työryhmä nimettiin koko kokeilun ajaksi. Työryhmän tehtävänä oli myös seurata valtakunnallista ohjeistusta opetussuunnitelmaan ja kokeiluun liittyen, antaa ohjeistuksia ja kehittämissuhteita kasvun ja oppimisen polun jatkuvuuden ja eheyden kehittämiseksi Eurassa sekä vastata omalta osaltaan kaksivuotisen esiopetuskokeilun etenemisestä Eurassa. Työryhmä lopetti työskentelynsä toukokuussa 2024 kokeilun päättyessä.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilua on seurattu ja arvioitu valtakunnallisesti tutkimushankkeessa, jossa tuloksia on odotettavissa vuonna 2025. Tutkimuksessa on tarkasteltu mm. huoltajien, lasten ja henkilöstön kokemuksia. Eurassa kaksivuotisen esiopetuksen työryhmä päätti kerätä pienimuotoisesti näitä kokemuksia paikallisesti.

Huoltajat

Kokeiluopetussuunnitelmaa laadittaessa Eurassa osallistettiin työskentelyyn satunnaisotannalla myös koeryhmiin kuuluvien lasten huoltajat, joilta kysyttiin ajatuksia, odotuksia, painotuksia ja toiveita liittyen kaksivuotiseen esiopetukseen. Näiden asioiden toteutumista arvioitiin huoltajille suunnatuilla kyselyillä kolme kertaa kokeilun aikana. Ennen kokeilun alkamista osa huoltajista ilmaisi pelkonsa liian koulumaisesta toiminnasta. Kokeilun edetessä huoltajat kertoivat huolensa olevan turha, aikaa oli riittävästi leikille ja oppimista tapahtui monin eri tavoin eri ympäristöissä. Iso osa huoltajista arvosti erityisesti retkiä lähiympäristöön. Positiivinen ja hyväksyvä ilmapiiri sekä lasten ja henkilökunnan välinen vuorovaikutus saivat paljon kiitosta huoltajilta.

Henkilöstö

Sivistyslautakunnan hyväksymää kokeiluopetussuunnitelmaa arvioitiin henkilöstön toimesta kokeilun aikana kolme kertaa. Henkilöstön mukaan kokeiluopetussuunnitelma tuki hyvin heidän työtään ja henkilöstö oli hyvin tai melko hyvin tietoinen kokeiluopetussuunnitelman sisällöstä. Opetussuunnitelmasta nostettiin esille myös matematiikkaan, tvt-taitoihin ja tutkivaan oppimiseen liittyvät asiat (tutkiminen, kokeileminen, aistiminen, ihmettely, oivaltaminen). Opetussuunnitelman mukaisesti lähiympäristöä hyödynnettiin oppimisympäristönä hyvin. Henkilöstö koki, että lasten tuen tarpeisiin pystyttiin puuttumaan paremmin, kun oli kaksi vuotta aikaa. Henkilöstö kiitteli myös hyvin sujuneesta yhteistyöstä huoltajia.

Lapset

Lapsille tehtiin oma arviointikysely heidän viihtyvyydestään sekä opituista asioista. Opitut asiat liittyivät paljon sosiaalisiin ja kaveritaitoihin, liikunnallisiin asioihin, askarteluihin sekä lukemiseen ja laskemiseen. Oman kertomansa mukaan lapset viihtyivät esiopetuksessa, koska siellä oli kavereita, siellä tehdään kivoja juttuja, leikitään, pelataan kivoja pelejä ja leikkejä ja ulkoillaan. Osa lapsista toivoi vielä enemmän leikkiaikaa.

Kokonaisuudessaan kaksivuotinen esiopetus Eurassa sai paljon positiivisia mainintoja siitä, että lapset saivat tutustua toisiinsa kahden vuoden ajan ja saivat uusia ystäviä. Myös perheiden verkostoitumista tapahtui kahden vuoden aikana. Toimintaa on voinut suunnitella pitkälti lasten osallisuus huomioiden, koska aikaa on ollut kaksi vuotta. Näin lasten vahvuuksia ja mielenkiinnon kohteita on voitu hyödyntää enemmän.

Esittelijä	Sivistysjohtaja Matti Kompuinen
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta merkitsee tiedoksi selvityksen kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta Eurassa.
Päätös	Merkittiin tiedoksi.